

Життя, сповнене багатогранною працею

До 80-річчя від дня народження відповідального редактора Вісника "Радіоелектроніка та телекомунікації" д.т.н., професора Б.А. Мандзія

"Ніхто нам не збудує держави, коли ми її самі не збудуємо..."

В. Липинський

Щедра та багата галицька земля обдарованими, працьовитими, відданими улюбленій справі та суспільству людьми. До таких людей належить і уродженець Тернопільщини, почесний професор Національного університету "Львівська політехніка" Богдан Мандзій, якому виповнюється 80 років.

Народився Богдан Мандзій 4 листопада 1933 року в селі Золота Слобода Козівського району Тернопільської області в сім'ї освітян. Здібність до точних наук, математики і фізики, бажання пізнавати і бути причетним до розвитку нової в той час радіотехнічної науки визначили зміст його життя. У 1951 році він стає студентом радіотехнічного факультету Львівського політехнічного інституту. Під впливом науково-педагогічної школи, заснованої академіком О.О. Харкевичем та розвинутої професором Ю.Т. Величком, Б. Мандзій успішно освоює теорію радіоелектронних кіл та мереж, принципи та методи проектування та розробки радіоелектронної апаратури. У 1956 році він з відзнакою закінчує радіотехнічний факультет, одержавши диплом інженера зі спеціальності «Радіотехніка», і отримує скерування на роботу в науково-дослідну організацію м. Ленінграда, де займається розробкою та випробуванням радіоелектронної апаратури військово-морського призначення.

Будучи вихованим у сім'ї з глибокими українськими традиціями, адже його батько, Андрій Мандзій, з першого і до останнього днів існування Української Галицької Армії був у числі її вояків, Богдан мав потяг і відчував потребу повернутися до свого рідного краю. Разом з дружиною Людмилою та сином Андрієм 1963 року повертається у Львів, місто своєї юності та професійного зростання.

Тут він починає працювати у Спеціальному конструкторському бюро (нині Львівський науково-дослідний радіотехнічний інститут) і, займаючись розробками осцилографічних пристроїв, одночасно вступає до аспірантури на кафедру "Теоретична радіотехніка та радіовимірювання" Львівського політехнічного інституту до професора Юрія Теофановича Величка, відомого вченого в галузі теорії радіотехнічних кіл та мереж.

Розвиваючи теорію лінійних електричних кіл з постійними параметрами, професор Ю.Т. Величко скеровує своїх аспірантів на дослідження та розвиток теорії параметричних і нелінійних кіл. Саме такими дослідженнями в автоколивальних системах займається Б. Мандзій, який успішно закінчує аспірантуру, захищає кандидатську дисертацію і отримує ступінь кандидата технічних наук за спеціальністю "Теоретичні основи радіотехніки".

Виходець з сім'ї українських педагогів, пройшовши протягом 10 років шлях інженера та науково-виховну школу професора Ю.Т. Величка, він вже сам здатний був виховувати молодь та займатися науковими дослідженнями. І 1966 року Богдан Мандзій приходить асистентом на згадану кафедру, щоби залишитися у своїй alma-mater на науково-педагогічній ниві як наставник і вихователь студентської молоді, науково-педагогічних кадрів.

1972 року Б. Мандзія обирають деканом радіотехнічного факультету і на цій посаді він працював 10 років – по 1982 рік. Поряд з організацією та забезпеченням навчального процесу

значні сили і енергію він віддав організації і розвитку наукових досліджень та підготовці науково-педагогічних кадрів через аспірантуру як кафедр факультету, так і споріднених вищих навчальних закладів країни. За його сприяння на кафедрах створюються і дістають розвиток нові наукові школи в галузі автоматизованого проектування РЕП, електродинаміки та антен й інші.

У 1975 році на факультеті відкривається спеціальність, а відтак в 1978 році кафедра "Автоматичний електрозв'язок" (нині кафедра "Телекомунікації"). З метою покращення якості підготовки спеціалістів було організовано філіал кафедри "Конструювання і технологія виробництва радіоапаратури" у Львівському науково-дослідному радіотехнічному інституті. Для широкого залучення студентів до наукової та конструкторської роботи в 1977 році на факультеті було організовано радіотехнічний сектор Студентського проектно-конструкторського бюро. В 1982 році на базі виробничого об'єднання "Електрон" організовано філіал кафедри "Радіотехнічні пристрої".

З 1976 року Б. Мандзій замінює Ю.Т. Величка на посаді завідувача кафедри і керує кафедрою протягом 10 років. Сформований науково-педагогічний колектив кафедри з широким спектром наукових інтересів зосереджується на провідному напрямку наукової роботи – теорії кіл на основі розробки методів автоматизованого аналізу лінійних та нелінійних кіл з використанням електронно-обчислювальних засобів.

Під керівництвом Б. Мандзія виконано понад 50 госпдоговірних та держбюджетних науково-дослідних робіт зі створення моделей функціонування та методів аналізу радіоелектронних пристроїв і систем, методів функціонального контролю, методів та засобів надійнісного проектування радіоелектронних пристроїв і систем. Всі розробки знайшли застосування в науково-дослідних установах та промислових підприємствах Львова, Києва, Москви, Санкт-Петербурга, Нижнього Новгорода, Красноярська та інших міст.

За результатами досліджень Б.А. Мандзій в 1991 році захистив докторську дисертацію за спеціальністю "Радіотехнічні пристрої та засоби телекомунікацій", а в 1993 р. йому присвоєне вчене звання професора кафедри "Теоретична радіотехніка та радіовимірювання".

Науковець та педагог за покликанням, він усією душею віддається своїй справі. З 1997 по 2003 рік знову керує кафедрою "Теоретична радіотехніка та радіовимірювання", розвиває наукову школу, готує науково-педагогічні кадри, вчить молодь.

Під його науковим керівництвом захищено 9 кандидатських дисертацій (Гарасимів І.І., Фелиштин О.Й., Захарія А.І., Акулич Г.Г., Желяк Р.І., Бондарев А.П., Пелішок В.О., Васильцов І.В., Сторчун Ю.Є.) та 4 докторські дисертації (Рицар Б.Є., Волочій Б.Ю., Бондарев А.П., Шаповалов Ю.І.), ним опубліковано понад 300 наукових робіт, у тому числі 3 монографії з автоматизованого проектування радіоелектронних пристроїв та надійнісного аналізу відмовостійких систем.

Науково-методичний доробок Б.А. Мандзія – це 3 підручники з теорії електричних кіл та теорії сигналів, 7 навчальних посібників з грифом МОН України, 3 навчальні посібники, видані в Польщі, та понад 50 методичних розробок, що їх використовують в навчальному процесі.

Богдан Мандзій – широко ерудована, високоосвічена та надзвичайно працьовита людина, ширій друг студентської молоді. Він завжди шукає більш досконалих шляхів навчання теоретичних засад радіотехніки як основи всіх сучасних телекомунікаційних та інформаційних систем передавання інформації, прищеплює молоді зацікавленість до цієї науки. В рисах його характеру – вміння вислуховувати людей, не стояти осторонь їхніх проблем.

До професора Б.Мандзія цілком можна віднести слова з листа М.А.Чабаненко (Запоріжжя) відомому математику, професору Львівського університету, земляку Б. Мандзія, Миколі Чайковському: "Мене завжди дивувала висока інтелігентність львів'ян, радувала їхня непереможна любов до рідної мови і культури".

Професор Мандзій очолював Науково-методичну раду університету "Львівська політехніка", близько 10 років був членом науково-методичної комісії Міністерства вищої і середньої спеціальної освіти СРСР та відтак науково-методичної комісії Міністерства освіти і науки України за напрямом "Радіотехніка", проводив активну роботу з реалізації багатоступеневої підготовки фахівців та нових

технологій навчання. Будучи віце-президентом Малої Академії наук старшокласників м. Львова та області, проводив значну профорієнтаційну роботу серед учнівської молоді.

Понад 10 років професор Мандзій Б.А. є відповідальним редактором вісника Національного університету "Львівська політехніка" – "Радіоелектроніка та телекомунікації", а також членом редколегії журналу "Відбір і обробка інформації", який видається Фізико-механічним інститутом ім. Г.В. Карпенка НАН України.

Протягом останніх 15 років професор Мандзій Б.А. очолює Спеціалізовану Вчену Раду Д 35.052.05 із захисту докторських і кандидатських дисертацій за спеціальностями "Математичне моделювання та обчислювальні методи", "Системи автоматизації проектувальних робіт", "Математичне та програмне забезпечення електронно-обчислювальних машин і систем", "Математична і структурна лінгвістика". Тут він докладає величезних зусиль для забезпечення високої вимогливості до якості дисертаційних робіт та рівня підготовки претендентів на наукові ступені. Саме завдяки цьому усі рішення Ради щодо присвоєння наукових ступенів доктора і кандидата технічних наук понад 160 претендентам були затверджені Вищою Атестаційною Комісією та Міністерством освіти і науки України.

Великий досвід наукової та педагогічної праці, вміння керувати колективами, доброзичливість, висока відповідальність та інтелігентність були визначальними, коли у 2001 році в час реорганізації структури університету проф. Б.Мандзію довірили очолити Інститут телекомунікацій, радіоелектроніки та електронної техніки. Його мрія, яка здійснюється, – створення колективу високопрофесійної творчої праці, високої моралі, взаєморозуміння, тобто колективу, про який він дотепно говорить "...Тепер ви розумієте, в якому колективі я працюю".

Науково-педагогічна праця Б.Мандзія отримала високу оцінку держави та наукової громадськості. Його нагороджено медалями "За доблестний труд", "Ветеран праці", значками "За відмінні успіхи у праці", "Відмінник народної освіти УРСР", "Відмінник освіти України", Почесним знаком Міністерства освіти Німецької Демократичної Республіки, Почесними грамотами Кабінету Міністрів України, Міністерства вищої та середньої спеціальної освіти СРСР, УРСР та ряду громадських організацій, а також почесними нагородами Львівської політехніки.

У 1989 р. Б. Мандзію присвоєно звання "Почесний радист СРСР", у 2002 р. рішенням Вченої ради Харківського національного університету радіоелектроніки – звання почесного доктора університету, а у 2011 р. рішенням Вченої Ради Національного університету "Львівська політехніка" – звання почесного професора університету.

Сьогодні професор Мандзій Б.А. віддає свій досвід та уміння справі розвитку вищої освіти в Україні, розвитку наукових досліджень, підготовки та виховання висококваліфікованих фахівців у галузі радіоелектроніки та телекомунікацій, які визначають науковий потенціал та місце української держави серед цивілізованих країн світу.

Колектив Інституту телекомунікацій, радіоелектроніки та електронної техніки бажає йому творчого довголіття, здійснення задумів, доброго здоров'я та великого щастя.

Іван Прудиус
директор ІТРЕ, професор